

privilegio, semestri ante delictum con-
tinuè debet in Vestibus & Tonsura ince-
dere.

- 42 Clericus qui semel cum virgine contra-
xit, ac Tonsuram, ac Vestes deposuit,
si eas soluto matrimonio iterum deferat,
cunctis clericibus privilegiis restituere
suis: secus est in bigamo.
- 43 Clericus conjugatus negotiator suo fori
privilegio non carebit.
- 44 Clerici negotiatio prohibetur, & quan-
do clericus negotiator reputetur.
- 45 Clerici conjugati, sicut laici tributa ex-
solvent, onera publica subeunt, & alia
supportant.
- 46 Clerici in minoribus, & prima Tonsura,
omnibus clericatus privilegiis honoran-
tur, & ante Concilium illis potiebantur,
est vestes, & tonsuram non deferrent,
nisi pramoniti eas gestare negligenter.
- 47 Exemptio clericorum à gabelis, & con-
tributionibus, quas laici solvere tenen-
tur, de jure divino non est, & consue-
tudo quod ecclesiastici eadem præsent,
damnanda non est, accedente Pontificis
assensu.
- 48 Adducitur lex 2. tit. 4. lib. 1. Recop.
qua cavetur, ut clerici qui in Sacris
non sunt, nec beneficium obtinent ec-
clesiasticum, quasi laici contribuant, &
onera sustineant.

CAPUT XXXI.

1 SACRIS Pontificum decretis, necron
temporalium Principum constitu-
tionibus inter duplex regiminis Bra-
chium concursus discretio frequentissime
commendatur, caveturque ut utriusque
fori iudices terminos propriæ jurisdic-
tionis agnoscant, ab extraneæ usurpa-
tione abstinere: quod quantum in-
ter sit ad publicam tranquillitatem, non
latet; nam sicut quoties luminare ma-
jus cum minore confundi per eclipsim
contingit, orbis terrarum patitur: si-
milli modo ubi ecclesiastica, & laica po-
testas (quæ illis comparantur, cap. Soli-
te 6. §. Præterea, de major. & obed.)
falsè missa in alienam messem, perpe-
ram commiserit, Respublica perniciem
perturbationis experitur, de quo sunt
jura in cap. Novit 13. de judic. cap. 2. de
for. comp. Trident. sess. 25. cap. 10. de re-
format. authent. Statuimus, C. de Episc. &
Cleric. l. 56. & 57. tit. 6. p. 1. l. 4. & 5. tit. 3.
lib. 1. l. 3. & 4. tit. 1. lib. 4. Recop. præter
alia, quæ D. Covar. memoratur infra,
sub. num. 3.

Ad Num. 1.

Utrum Clerici immunitatem, ac 2
exemptionem à secularibus Potestatibus
de jure divino, aut positivo obti-
nerint, acriter controversatur, estque
pro utraque sententia communis opi-
nio, ut refert Cevall. com. cont. com-
mun. quæst. 550. de qua quæstione omni-
nò videndi in primis Pat. Suar. de de-
fens. fid. lib. 4. cap. 8. & 9. Bobad. Polit.
lib. 2. cap. 18. ex num. 16. Cened. Canonie.
lib. 1. quæst. 4. Morl. Empor. Jur. tit. 2. q. 12.
Molin. de just. & jur. tract. 2. disp. 31.
Joan. Garf. de nobilit. gloss. 9. à princip.
Mart. de jurisdict. part. 1. cap. 6. Anatal.
Germont de Sacror. immunit. lib. 3. §. 22.
August. Barbosa de jur. ecclesiastic. lib. 1.
cap. 39. §. 2. à princip. & in collect. cap. Ec-
clesia S. Maria, num. 19. de constit. & cap.
Si Imperator, 96. dist. apud quos pluri-
mi. Ex quibus apparet, frequentius in
eam sententiam Interpretès consentire,
ut exemptio Clericorum à jure divino
procedat, etsi contraria etiam sit com-
munis, satque probabilis, ut fateretur
Barbosa d. §. 2. num. 5. pro qua nonnul-
los infra laudabimus. Aliqui pro earum
concordia ad distinctionem confugiunt,
in quibus Præsul noster, prout ex dicen-
dis apparebit. Adde Carlev. de judic. lib. 1.
disp. 2. à num. 395. Pontifex est jure divi-
no exemptus ab omni humana potestate,
Carlev. ex aliis n. 400.

Ad Num. 2.

Istum Gratiani errorem notat Aug.
Barbosa collect. cap. Futuram, 12. quæst. 1.
de quo etiam D. Covar. Variar. lib. 4. cap.
16. n. 8. vers. Caterum apud, ubi & nos ad-
jecimus aliqua.

Ibi: Præsertim quod Nicænum
Concilium.

De ea Synodo egimus cum D. Covar.
d. lib. 4. cap. 15. sub num. 1.

Vers. Contraria opinio.

Privilegium fori, quod Clericis com-
petit, ne jurisdictioni temporali sub-
dantur, à jure positivo Ecclesiastico ori-
ginem ducere, cum D. Covar. tenent
Molin. sup. num. 2. & 6. Cevall. d. g. 550.
Morl. num. 6. Paz in Praxi, tom. 2. præ-
lud. 2. num. 2. Efcob. de ratiocin. cap. 7.
num. 33.

num. 33. Mexia in pragmat. tax. pan.
concl. 5. num. 55. Menchac. illustr. cap. 12.
num. 8. Joan. Garf. sup. num. 27. vers. Re-
tenta, Bobad. num. 35. Valac. conf. 100.
num. 8. Trullench. in Decalog. lib. 7. c. 12.
dub. 5. num. 10. & non pauci, quos refe-
runt Cevall. Morl. & Aug. Barbosa d.
§. 2. num. 1. Oppositam tamen pro viri-
bus tuerentur Pat. Suar. & Marta ubi sup.
Barbosa d. §. 2. à num. 5. Vide Scacc. de ju-
dic. lib. 1. cap. 11. à n. 44.

Vers. Prima conclusio

4 Clerici quoad causas spirituales, &
ecclesiasticas jure divino sunt exempti
ab omni laica jurisdictione. Salgad. de
Reg. protecl. part. 1. cap. 1. pres. 3. n. 127.
Molin. num. 2. Morl. num. 7. Bobad. n. 32.
Joan. Garf. num. 23. Barb. ubi proximè, n. 6.
Carlev. sup. num. 397. ubi plures. Et alii,
quos congerit idem Barbosa in d. cap. 3.
Imperator, num. 5. De quibus causis nec
incidenter iudex laicus valet cognosce-
re Bobad. cum aliis d. cap. 18. num. 34.

Vers. Secunda conclusio.

5 Clericus in temporalibus non est
exemptus à seculari potestate jure Di-
vino, sed Pontificio; illi tamen valde
consentaneum censetur, ut nec in cau-
sis profanis, seu temporalibus cleri-
ci per laicos queant judicari. Molin.
de just. & jur. tract. 2. disp. 31. num. 7.
Barbosa de jur. eccles. lib. 1. cap. 39. §. 2.
num. 7. Morla d. tit. 2. quæst. 12. n. 11. Joan.
Garf. de Nobil. gloss. 9. ex n. 16. Et quod
juri divino conforme apparet, de illo
esse dicitur, Mart. de jurisdict. part. 1.
cap. 6. n. 15. sed non propriè, ut ait Pat.
Suar. d. lib. 4. cap. 9. n. 19. Et pro conclusio-
ne præcipua vide laudatos sup. n. 3. &
Carlev. ubi proximè.

6 Observat Molina num. 10. ex Victo-
ria, & Soto, quod si exemptio Cleri-
corum coheret in communitatis exi-
tium, & Republicæ detrimentum, &
Summus Pontifex exoratus criminosos
Ecclesiasticos cohibere negligeret, lice-
bit Principi temporali suos tueri subditos
adversus illos, privilegio exemptionis
non obstantem.

7 Præterea Clerici commorantes in
regnis Infidelium, Principum potestati
in causis civilibus, ac criminalibus sub-
jiciuntur; imò & in foro interno iusta
tributa, ut alii solvere tenentur. Molin.
num. 12. Suar. d. lib. 4. cap. 8. num. 2. Al-
D. de Faria Covar. Eneucl.

bert. Pighius lib. 7. de Ecclesiast. Hierarch.
cap. 7. Vide Suar. cap. 11. num. 16.

Ad Num. 3.

Jure potuerunt Summi Ecclesiæ Præ-
sules exinere Clericos à jurisdictione
temporalium Principum Christianorum
absque ipsorum assensu. Molin. d. disp. 31.
num. 9. Barbosa sup. §. 2. num. 7. Morl. num.
9. Bobad. d. cap. 18. n. 33. Suar. sup. cap. 8. num.
5. & latè disputans cap. 3. & 11. per tot. Car-
lev. d. disp. 2. n. 397.

Ad Num. 4.

Princeps Secularis quidquam non 9
poterit statuere in derogationem exem-
ptionis Clericorum, & si quas leges ita
concliderit, viribus non subsistent. Suar.
de defens. fid. lib. 4. cap. 30. num. 6. Morla
sup. n. 10. Mart. de jurisdict. part. 1. cap. 34.
ex n. 31. Menchac. de success. creat. §. 12.
lim. 17. in fin. Bobad. cum pluribus dict.
cap. 18. n. 245. Trullench. ubi sup. Sanch.
Conf. Moral. lib. 2. cap. 4. dub. 49. num. 4.
quod ampliatur etsi privilegium à Princi-
pe seculari fuisset concessum. Suar. cum
aliis num. 7.

Vers. Primum etenim.

Summus Pontifex nequit in univer- 10
sum, & generaliter Clericos jurisdic-
tionem seculari submittere, quoad perso-
nas omnes, vel causas; non tamen pro-
hibetur fori exemptionem coarctare re-
spectu alicujus specialis causarum ge-
neris, aut personæ Ecclesiasticæ, per-
mittens seu jubens, ut de illis laicus
iudex cognoscat. Suar. sup. cap. 9. num. 25.
& cap. 30. num. 18. & 20. Salgad. n. 131.
Tiraq. de retract. lignag. §. 4. gloss. 1. n. 16.
Bobad. Polit. lib. 2. cap. 18. num. 45. Mart.
de jurisdict. part. 4. cap. 64. num. 4. & 18.
Argel. de legit. contrad. quæst. 3. num. 185.
Scaccia de judic. lib. 11. cap. 11. num. 92.
Farin. in praxi, quæst. 18. num. 4. Decian.
tract. crimin. tom. 1. lib. 4. cap. 9. num. 66.
Parlad. different. 9. §. 1. num. 31. Scaccia de
judic. part. 1. cap. 11. num. 43. vers. Hoc ta-
men, Azcved. in l. 1. num. 2. tit. 4. lib. 1. Re-
cop. Carol. de Grass. de effectib. cleric. ef-
fect. 1. num. 14. Paz in praxi, tom. 2. præ-
lud. 2. num. 2. Quod verum est adhuc in
causis merè spiritualibus, omnemque
jurisdictionem exercere laicus potest
ex delegatione Pontificis, velut excom-
municationis sententiam ferre, à cen-
K k furis

furis absolvere, beneficia conferre, exceptis illis quæ Sacris Ordinibus sunt annexa, ut à peccatis absolvere, Missam celebrare, Sacramenta conferre Ordinibus, aut Confirmationis. Barbosa de Jur. Eccles. lib. 1. cap. 2. n. 160. Villalob. Arar. comm. opin. lit. P. n. 96. Greg. Lop. in l. 13. gloss. 4. tit. 13. p. 2. Bobad. n. 46. Sed & feminæ potest causam spiritua- lem delegare Greg. Lop. & Bobad ibi- dem, Barbosa n. 158. Parlad. ubi sup.

- 11 Nullus Prælatatus quacumque dignitate fulgens ejusmodi jurisdictionem in Clericos Laicos concedere permittitur, adhuc in causis temporalibus. Parlad. ubi proximè, Barbosa collect. cap. 2. n. 3. de for. compet. qui pro utraque opinione nonnullos laudat Bobad. d. cap. 48. n. 197. ubi post alios tradit, laicum posse per Episcopi delegationem de causa pecuniaria clerici cognoscere. Rursus Episcopus in propria diocesi non valebit in præjudicium laicæ jurisdictionis exemptionem Clericis concedere, ut probat Suar. d. lib. 4. cap. 11. n. 11.

Ibi: Unde si Papa canonem hunc tolleret.

- 12 Possit Papa abrogare constitutionem capituli Si quis suadente, 17. g. 4. quia omne jus positivum illius subicitur potestati, ut per Barbof. d. cap. 2. ex n. 118. qui alios refert, & de derogatione Conciliarium decretorum, n. 129. Et licet perperam operaretur Pontifex, si quis tamen postea Clericum percuteret, in illius Canonis censuram non incidet.

Ibi: Nam quamvis mutatio legum.

- 13 Abrogatio legis facta à Principe, vel populo potestatem habente, absque rationabili causa, quamvis iniqua sit, vinculum obligationis in subditis dissolvit, ita ut nullatenus ad observationem sublatae legis teneantur Pat. Suar. de legib. lib. 6. cap. 25. n. 10. sed Princeps culpæ reus sit, si nulla justa interveniente ratione, legem abroget Suar. n. 4.

Ibi: Sed & dum ipse pramittit.

- 14 Hæc compossibilia absque implicatione probat Suar. de defens. Fid. lib. 4.

cap. 9. n. 25. quia scilicet privilegium Clericorum, licet à jure divino proveniat, ex ipso subordinatur Pontificis potestati, ut in casu speciali laicis causas ecclesiasticas, & ad clericos spectantes committere possit.

Ibi: Non potest Summus Pontifex illam.

Quamquam Pontifex juri divino derogare non valeat, illud tamen interpretatur, declarans aliquo casu non obligare D. Covar. inferius, n. 6. vers. Quinto hinc apparet, Barbof. cum pluribus d. cap. 2. à n. 121. Azeved. in l. 2. num. 2. tit. 4. lib. 1. Recop. Suar. de legib. lib. 6. cap. 10. n. 9. & per totum, fuscè de derogatione, & interpretatione, ac dispensatione juris divini, quæ Pontifici permessa non est, ut idem docet n. 21. An Princeps temporalis jus divinum possit interpretari, disputat, negativè resolvens Mart. de jurisdic. part. 4. cas. 93. n. 16.

Ad Num. 5.

Consuetudine introduci poterit, ut Clerici aliquibus in causis coram iudice laico conveniantur; non tamen generaliter in omnibus; Salgad. de Reg. protecl. part. 1. cap. 1. n. 32. & 120. Jul. Clar. Sentent. lib. 5. §. fin. g. 36. n. 3. Escob. de ratioe. cap. 7. n. 23. Scacc. de judic. lib. 1. cap. 11. n. 42. Joan. Garl. de nobilit. gloss. 9. à num. 43. ubi plura recenset, quæ ex consuetudine diversis in principatibus observantur. Sed contrarium, præmissa disputatione, tuetur Suar. de defens. fid. lib. 4. cap. 32. ex n. 13. Aug. Barbof. cum pluribus collect. cap. Ecclesia S. Mariae, n. 7. cum segg. de constitution. Trullenchel. cap. 12. dub. 5. num. 10.

Vers. Terriò, illud est.

Si exemptio clericorum ad jus divinum referatur, non competet clericis in minoribus, aut prima Tonfura initiatis, nisi actualiter Ecclesiæ inservientibus. Oppositum placet Suar. ubi proximè, cap. 27. n. 4. qui rectè probat. Præter Clericos sunt non paucæ personæ, quæ eodem fori privilegio gaudent, de quibus Suar. cap. 28. Bobadil. Polit. lib. 2. cap. 18. à n. 199. Morl. Emp. Jur. tit. 2. in pramiss. num. 140. cum aliis, Barbofa

Barbofa de jur. eccles. part. 2. allegat. 12. ex n. 57. Illud specialiter notandum cum Barbofa in remiss. ad Trident. seq. 23. cap. 6. in fin. de reformatione, quod Subdiaconus, qui ex dispensatione conjugem etiam non virginem ducit, retinens pensiones ecclesiasticas, gaudebit fori privilegio, & ita decimum refert Sel. Select. Canon. cap. 18. n. 29.

Ibi: Tametsi & hos prima.

- 18 Clerici in minoribus, & etiam primæ Tonfuræ, exempti sunt jure Pontificio à sæculari jurisdictione quoad causas civiles, & criminales, cap. cum non ab homine, 10. de judic. cap. 2. de for. compet. Suar. de defens. fid. lib. 4. cap. 27. n. 3. Morla ubi proximè, n. 13. Menoch. de arbit. casu 247. Gurtier. de juram. confirmat. part. 1. cap. 17. n. 12. Paz d. prælad. 2. n. 6. Farinac. in praxi, g. 8. num. 5. Bossius in praxi, tit. de for. compet. n. 127. Cur. Philipp. part. 3. §. 1. n. 2. Guazzin. de defens. reor. de defens. 20. cap. 9. num. 26. Omisiss pluribus, quos cumulat Barbof. de potest. Episcopi, part. 2. alleg. 12. n. 1. & 21. & collect. cap. 2. num. 5. de for. compet. & Carlev. de judic. disp. 2. num. 402.
- 19 Conjugati verò solum in criminalibus fori privilegio juvantur, cap. unic. de cleric. conjugat. in 6. ubi Barbofa in collect. & in d. cap. 6. Concilii, n. 44. & d. alleg. 12. n. 25. qui penè innumeros laudat Villalob. Arar. comm. opin. lit. C. n. 107. Suar. d. lib. 4. cap. 28. in princ. qui observat, ante constitutionem Bonifacii VIII. in d. cap. unic. exemptionem fori æquè clericis conjugatis, ac solutis competere, de quo Tusch. lit. C. concl. 395. per tot. Carlev. ubi proximè.

- 20 Nunc ex Trident. sess. 23. cap. 6. de reformat. Clerici in minoribus, vel primæ Tonfuræ non aliter in criminalibus, vel civilibus à sæculari potestate immunes habentur, nisi vel Beneficio Ecclesiastico potiuntur, vel tonsuram, & habitum clericalem deferentes de mandato Episcopi Ecclesiæ ministerio vacaverint, aut in Seminario Clericorum, Schola, vel universitate, quasi in via ad majores Ordines suscipiendos, de Episcopi licentia versentur. Pro cuius capituli enucleatione consulendi Suar. d. cap. 27. ex n. 7. Barbofa in remiss. ad Concil. in d. cap. 6. n. 10. cum segg. & d. allegat. 12. à num. 2. qui utrobique quam plures refert: & iterum de Jur. D. de Faria Covar. Enucl.

Eccles. lib. 1. cap. 39. §. 2. à num. 22. Quæ constitutio servari jubetur apud nos lib. 1. tit. 4. lib. 1. Recopilar. & declaratur ita demum fori privilegium hisce clericis concedendum, si ante criminis pertrationem per semetse continuè tonsuram detulerint, & habitum clericalem ad instar Presbyterorum: & in ejusdem tituli calce extrat instructio ad praxim præfati capituli Concilii. Est notandum quod si Clericus, postquam Tonsuram, aut Ordines minores suscipit, se gesserit juxta Concilii formam continuo, & in delictum incidit, fori privilegio juvabitur, etsi sex mensibus Tonsuram, & habitum nondum detulisset, fraude cessante, de quibus Azeved. in d. l. 1. Cur. Philipp. part. 3. §. 1. num. 3. Bobad. Polit. lib. 2. cap. 18. n. 102. D. Covar. inf. n. 4. in simili.

Clericus, qui non servat præmissa, 21 Concilii requisita nullo clericali privilegio gaudebit, nisi solum Canonis in d. cap. Si quis suadente, Suar. d. cap. 27. n. 14. Barbof. de potest. Episc. p. 2. alleg. 12. num. 32.

Ad Num. 6.

Facilius derogari poterit exemptioni Clericorum primæ Tonfuræ seu minorum Ordinum, quam illorum quæ sunt in Sacris constituti, his enim sui privilegia adimi non possunt, nisi propter delictum, seu culpam: illis verò sine crimine auferitur, sicut, in d. cap. unic. quoad conjugatos, & in d. cap. 6. Concilii, quoad omnes fori privilegium coarctatur Suar. de defens. fid. lib. 4. cap. 27. n. 21. quondam etenim ante præfata decreta Clerici primæ tonsuræ, aut minoribus Ordinibus initiati integrè privilegio fori gaudebant absque aliquo requisito, nisi ter moniti per Prælatum Tonsuram, & vestes statui convenientes desore negligenter D. Covar. in fin. hujus capituli, Barbof. d. alleg. 12. num. 22. Suar. n. 10. Ideo firmius habetur privilegium constitutorum in Sacris, quam inferiorum, quoniam illi ex vi suæ Ordinationis Clericale obtinent privilegium; cum illa secum trahat in eo statu perseverantiam: non ita isti, qui perseverare non astringuntur Suar. n. 6.

Ibi: Et præterea, quia prima Tonsura.

An prima Tonsura in Ordinibus Ec- 23
K k 2 clesia

clesiasticis sit numeranda, quæstionis est. Vide Trident. *seq. 23 cap. 2. de reformat.* & ibi Barbof. *in remission. ac de potest. Episc. part. 2. alleg. 2. à num. 17.* Ego quoque dixi *in addit. variar. lib. 1. cap. 10. n. 34.* ubi plures pro utraque opinione.

Verf. *Quintò hinc apparet.*

24 Summus Pontifex iustè, ac convenienter exemptionem Clericorum in minoribus potuit restringere, ex *cap. unic. de cleric. conjug. in 6.* de cujus intellectu videndus Barbofa pluribus laudatis *in collect. ibi*, Suar. *de defens. Fid. lib. 4. cap. 28.* Id ita verum est, licet exemptio clericorum à jure divino orta concedatur, quod subordinata ex Dei dispositione potestati Ecclesiæ, ut cum doctissimo Suarez præmissus *sup. num. 14.* ut scilicet declaret, quæ persona ecclesiastico privilegio uti possint, in quo variare pro temporum mutabilitate licebit: atque ita ante Tridentinum conjugati clerici incedentes in habitu, & tonsura, immunes censebantur in criminalibus à seculari potestate: nunc verò ex *d. cap. 6.* adjicitur, ut Ecclesiæ actu deserviant. Sanch. *de matrim. lib. 7. disp. 46. num. 1.* Paz *in prax. tom. 2. pral. 2. num. 7.* Suar. *n. 1.* Barbofa cum multis *collect. d. cap. unic. n. 3.*

25 Clericus qui præscriptam formam per Tridentinum non servat, privilegio fori jure ipso privatur, ita ut absque degradatione per laicum judicem puniri possit. Guazzin. cum aliis *de defens. reor. defens. 20. cap. 9. num. 37.* Sed Ecclesiæ, sicut Ordinarii sententiam declaratoriam amissi privilegii desiderari docet Barbofa *de potest. Episcop. part. 2. alleg. 12. num. 31.* contra Sanch. *n. 19.*

26 Licet Clericus jure fori privilegio privetur, poterit tamen rectè Episcopus cum delinquentem capere, ac penis afficere, cujus jurisdictioni Concilium nequaquam intendit derogare, sed solum reo declinatoriæ subsidium denegavit Barbofa *de Jur. Eccles. lib. 1. cap. 39. §. 2. n. 22.* ubi ampliat etiam laicus prævenit per capturam, testificans sic per sacram Congregationem decisum, ac per Urbanum VIII. canonizatum. Nihilominus in praxi difficilè obtineret, attentata lege *1. tit. 4. lib. 1. Recop.* At si Clericus per Ecclesiasticum condignè non coerceretur, liceret laico iterum procedere, & meritas penas irrogare, quemadmodum in Clerico

enormia perpetrante tenet Petr. Barbofa *in l. Si quis posses quam num. 254. de judic. alioqui passim jurisdictio fraudaretur, criminibus non sufficienter punitis. Qua ratione idem in causis mixti fori regulariter observatur, ut prænotavi *in addit. variar. lib. 2. cap. 10. num. 39.**

Ad Num. 7.

Clericus qui cum unica, & virgine 27 per nuptias conjugitur, minoribus Ordinibus, aut prima tonsura insignitus, quoad causas criminales eximitur à laici judicis potestate, ita ut nec civiliter propter illas coram ipso conveniri permittatur. In civilibus verò indistinctè apud tribunal seculare respondere constituitur, qui & in carcerem detrudi per laicum judicem poterit, sicut alius quilibet propter æs alienum. Suar. *de defens. Fid. lib. 4. cap. 28. num. 1. & 4.* Farin. *in prax. quæst. 8. n. 7.* Bobad. *politic. lib. 2. cap. 18. num. 110.* Gurtier. *de juram. confirm. part. 1. cap. 17. n. 11.* Petr. Barbofa *ubi sup. num. 207.* Sanch. *d. disp. 46. n. 22.* Paz *tom. 2. pral. 2. n. 7.* Cur. Philip. *part. 3. §. 1. num. 4.* Scacc. *de judic. lib. 1. cap. 11. num. 20.* Aug. Barbofa cum pluribus *de potest. Episc. part. 2. alleg. 12. num. 25. vers. Primò, ut eo gaudeant, & in remiss. ad Concil. sess. 23. cap. 6. de reform. num. 44.* Non desunt aliqui sentientes, post Tridentinum hujusmodi clericos etiam in civilibus fori privilegio potiri, ut refert Barbofa *d. num. 25. vers. Quævis supra dicta.* Sanch. *num. 21.*

Verf. *Secundò hæc Bonifacii.*

Clericus conjugatus ut fori privilegio 28 juvetur, vestes honestas ac conformes clericali statui deferre tenetur, sed licet ea non omninò convenient illis, quibus ceteri utuntur clerici, qualitate, figura, aut longitudine, non ideo exemptione carebit, modò eas gerat, quæ secundum regionis consuetudinem conjugatis clericis permittuntur: per quas à laicis fecerni possint. Suar. *d. cap. 28. num. 4.* Barbofa *in remission. ad Concil. sess. 23. cap. 6. de reformat.* Dian. *resol. moral. part. 1. tract. resol. 26.* Sanch. *d. disp. 46. num. 5. qui num. 5. advertit vestium honestatem istam in interioribus non desiderari, quæ videri nequeunt quia clericalibus teguntur, extra domum.*

Aliquando

Aliquando hujusmodi Clerici, sicut & 29 in minoribus, aut primæ Tonsuræ, non conjugati, fori immunitate gaudebunt, non incedentes in habitu clericali, & Tonsura, cum scilicet aliqua justa ratione impediuntur vestes clericales induere, velut propter agilitudinem, aut paupertatem: nec dimissio earum ad breve tempus nocebit, quo cum aliis Barbofa *de jure Eccles. lib. 1. cap. 39. §. 2. num. 25.* Similiter qui capillis caret, ad Tonsuræ conditionem non tenetur. Barbofa *ibidem*, Jul. Clar. *lib. 5. §. fin. q. 36. num. 17.* Sanch. *sup. n. 9.* Scacc. *sup. n. 83.* An peccent non deferentes habitum, & tonsuram, latè tradit Sanch. *Conf. Mor. lib. 7. cap. 1. dub. 49.* & quæ penà afficiantur docet Menoch. *de arbit. cas. 392.*

30 Clericus qui ense accinctus, aut alio armorum genere munitus incedit, fori privilegium amittit, ut placet Clar. *dict. quæst. 36. n. 12.* contra Azor. *Institut. Moral. tom. 1. lib. 13. cap. ult. in fin.* Sed Suar. *d. cap. 28. num. 5.* ait tutius fore ea non deferre, ita ut exterius appareant: qui de conjugato agunt. De aliis est videnda lex *49. tit. 6. part. 1.*

In dubium revocari potest, utrum 31 Clerici conjugati contineantur dispositione legis *1. tit. 4. lib. 1. Recopilat.* qua cavetur, ut Clerici in minoribus in Tonsura, & vestibus incedat ad instar Presbyterorum, cum in ea constitutione istorum etiam in narratione fiat mentio: in quo videtur consuetudini standum quoad retinendum fori privilegium, quæ optima legum interpretis est, *1. Si de interpretatione 37. de legib. cap. Cum dilectus 8. de consuet.*

32 Quæstio de habitu clericali si contingerit, per Judicem Ecclesiasticum declarabitur, an tales sint vestes, ut clerico fori privilegium competat, vel denegetur. Barbofa cum aliis *de potest. Episc. part. 2. alleg. 12. num. 16.* Azeved. *in l. 1. num. 5. tit. 4. lib. 1. Recop.* Suar. *de defens. fid. lib. 4. cap. 26. num. 12.* Clar. *n. 21.* Sanchez *num. 7.* Scaccia *de judic. lib. 1. cap. 11. num. 88.*

Verf. *Tertiò, ut locus sit.*

33 Clericus conjugatus non aliter fori privilegio juvabitur, nisi probeatur, simul & vestes statui clericali conformes, & tonsuram detulisse continuo: non una, vel alia vice. Azeved. *de execut. mand. part. 1. cap. 22. n. 11. vers. Nam tam,*

Suar. *d. cap. 28. num. 4.* Farin. *in prax. q. 8. n. 68.* Barbofa cum aliis *de potest. Episc. part. 2. alleg. 12. num. 15. & 28.* Ad hæc docere opus est illud, quod sub idem tempus Ecclesiæ de mandato Episcopi frequenti ministerio interveniebat, ex Trident. *sess. 23. c. 6. de reformat.* Barbofa *num. 14.* Sufficit verò, si hæc simul intervenisse constet, cum clericus deliquit, & si postea deficiant capturæ tempore, quia illa defuerit. D. Covar. *infra, num. 10.* Thom. Valasc. *conf. 43. à num. 3.* Barbofa *n. 18.* Cur. Philip. *part. 3. §. 1. n. 10.* Bobad. *Polit. lib. 2. cap. 17. n. 34.* Suar. *d. lib. 4. cap. 15. n. 14.* tempus namque patrati sceleris quoad forum inspicitur. Clar. *lib. 5. Sent. §. fin. quæst. 36. num. 10. & 11.* sed quod attendatur tempus vocationis ad iudicium, tenet Parej. *de instr. edit. tom. 1. tit. 2. resol. 6. spec. 2. num. 266.*

Ibi: *Uxorem unicam, & virginem.*

Præterea conjugatus clericus, qui se 34 duplici consorti, vel unica non virgini per nuptias conjunxit, fori privilegium amittit. Suar. *d. cap. 26. n. 6.* Ant. Gom. *variar. lib. 3. cap. 10. num. 4.* Sanch. *d. lib. 7. disp. 46. num. 1.* Clar. *n. 8.* Barbofa cum plurimis *dict. alleg. 12. n. 26. & in remiss. ad Trident. sess. 23. cap. 6. de reform. num. 41.* quoniam ipso redditur indignus ob bigamiam, quam incurrit. Ex quo deducitur, non carere fori privilegio qui à se solo cognitam uxorem ducit, cum bigamus non fiat. Suar. & Ant. Gom. *ubi pronuper*, Sanch. *num. 3.* Nec qui cum corrupta ab alio contraxit, si se illi per copulam non commisit, Sanch. *ubi proxime.* Idem erit si qui binas contraxit nuptias, cum una tantum virgine consummavit. Suar. & Sanchez *ibidem*, Gloss. *verb. Virginibus, in cap. unic. de cleric. conjug. in 6.* quod ampliandum videtur etiam clericis ducere à se corruptam, quæ matrimonio non consummato decessit, ac deinceps ille in conjugio secundæ uxoris existit, cum qua virgine contraxit.

Clericus per matrimonium etiam 35 non consummatum, non verò per sponsalia de futuro, cunctis clericalibus privilegiis destituitur, excepto fori, & canonis. Sanch. *sup. num. 12. & 13.* & alii statim laudandi *num. 47.* ac matrimonio soluto eisdem integrè restituitur. Sanch. cum aliis *n. 30.* Clar. *n. 18.* An uxor Clerici

Clerici privilegium fori participet, disputatur. Affirmat eum communi novissimè Trullench. in Decalog. lib. 7. cap. 12. dub. 5. n. 13. contrarium expensis rationibus tuentur Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 47. ex n. 2. Pareja de instrum. edit. tom. 1. tit. 2. resol. 6. spec. 6. Barbosa de Jur. Eccles. lib. 1. cap. 39. §. 2. n. 62. Avend. de exeg. mand. part. 1. cap. 22. n. 13. Quod utique procedit in uxore illius qui ea consentiente ad Sacros ascendit Ordines.

- 36 Similis est quæstio de Clerici vidua, de qua Carleval. de judic. lib. 1. disp. 2. n. 401. Sanch. ubi proxime, n. 4. Didac. Per. in l. 3. vers. Uxor etiam Clerici, tit. 1. lib. 1. Ordin. Cur. Philip. d. §. 1. n. 7. Verùm hujusmodi privilegii communicationem in praxi non servandam credit Greg. Lop. in l. 32. gloss. 7. tit. 2. part. 3. Filiis legitimis Presbyterorum, quos ex matrimonio procreaverunt, privilegium fori competere, ex aliis tradit Barbosa d. n. 62. in fin.

Ibi: Et femina virgo præsumatur.

- 37 Virginitas cum sit qualitas naturalis, in omni femina quæ nunquam nupsit præsumitur, satque erit, si probetur non fuisse viduam, & virginitas allegerit, ex traditis per Mascard. de probat. conclus. 1412. num. 19.

Verf. Quarto illud est.

- 38 Quas vestes debeant clerici gestare, tradit latè Barbosa de potest. Episc. part. 2. alleg. 9. per tot. & honestate, ac decentia servata, secundum regionis consuetudinem incedere tenentur. Barbosa cum pluribus num. 2. Avend. de exeg. mand. part. 1. cap. 22. n. 16. Sanch. Conf. Moral. lib. 7. cap. 1. dub. 49. num. 2. Scacc. de judic. lib. 1. cap. 11. num. 84.

Ibi: Denique post sacrosancta.

- 39 Pro enodatione hujus capituli Tridentini Concilii consule Barbof. in re. mission. ad illud, & alios plures, quos idem refert. Sed dubitari potest, an consuetudine, non obstante clausula abrogante omnes contrarias, introduci queat ut Clericus in minoribus non observans Concilii condiciones, fori gaudeat privilegio? Et videtur affirmativè respondendum ex doctrina Patr. Suar.

tract. de legib. lib. 7. cap. 7. à n. 2. nec enim per hoc libertas, ac exemptio Clericorum restringitur, sed augetur.

Ad Num. 8.

Quoniam Clericus per desertionem habitus, vel Tonsuræ ipso jure fori privilegio privetur, si iterum illa gesserit, exemptionem recuperabit. Suar. de defens. Fid. lib. 4. cap. 28. in fin. Aug. Barbofa sup. d. part. 2. allegat. 12. num. 28. ubi plures, Sanch. n. 29. Clar. num. 15. & vide Barbofam ibidem, num. 29. casus ambiguos decidentem.

Ibi: Et quatuor mensibus proximis.

Hodie apud nos quadrimestre ad semestre extenditur, l. 1. tit. 1. lib. 1. Recop. Cur. Philip. part. 3. §. 1. n. 3. quod ita accipiendum, ut Clericus ante delicti perpetrationem continuò vestes deferat, & Tonsuram; nam si eas dimiserit, ac iterum assumat, tempus sex mensium computabitur, ex quo ipse ultimò induit, ut fraudis excludatur suspicio Ceval. Comm. cont. comm. g. 563. in fin.

Ibi: Eadem fere ratione.

Observa præmissa sup. n. 35. & adde quod etsi Clericus unicam, & virginem ducens in uxorem laicis vestibus induatur; tamen si soluto matrimonio, ut clericum se gerat, juxta Tridentinam Synodum, cunctis clericalibus privilegiis gaudebit: secus erit si cum non virgine, aut binas nuptias contraxerit. Suar. ubi proxime; neque enim bigamiae impedimentum per consortis solutionem amovetur, ut exemptione potitur. Aliud est in derelinquente habitum, ac Tonsuram, qui his assumptis amissa recuperat.

Verf. Sextò, eadem privilegia.

Clericus conjugatus per negotiationis exercitium canonis, aut fori non privatur privilegio. Suar. d. cap. 28. n. 9. 10. Card. de Grass. de effectib. clericat. effect. 1. n. 8. Barbofa de potest. Episc. part. 2. alleg. 12. num. 13. Sanch. cum aliis d. disp. 46. n. 26. dissentientibus non paucis, quos Sanch. ac Barbofa congerunt.

Ibi:

Ibi: Quamvis alioqui clericis aliis.

- 44 Negotiationis operam dare clerici præter conjugatos prohibentur, quod latissimè prosequitur Barbofa de Jur. Ecclesiast. lib. 1. cap. 40. ex n. 9. Trullench. in Decalog. lib. 7. c. 12. dub. 5. n. 17. & cap. 21. dub. 9. n. 6. & n. 7. limitat in clerico in minoribus. Adde legem 49. tit. 6. p. 1. à num. 114. Quando clericus negotiator censetur, tradit Barb. sup. alleg. 13.

Ad Num. 9.

- 45 Clerici conjugati præter privilegium fori, ac canonis exemptione nulla juvantur, sed ad instar laicorum tributa & vestigalia pendere compelluntur, sicut & onera publica supportare, l. 49. in fin. tit. 6. p. 1. ubi Greg. Lop. gloss. fin. Sanch. ubi sup. n. 16. Gironda de gabell. part. 2. n. 37. & 38. Suar. de defens. fid. lib. 4. cap. 28. n. 2. Villalob. Erar. comm. opinion. lit. C, n. 106. Bobad. Polit. lib. 2. cap. 8. n. 263. & 283. Barbofa collect. cap. unie. n. 11. de cleric. conjugat. in 6. Azeved. in l. 2. n. 2. tit. 4. lib. 1. Recop. Duñ. reg. 100. limit. 10. Trullench. in Decalog. lib. 7. cap. 12. dub. 5. n. 13. Matienz. in l. 11. gloss. 1. n. 8. tit. 10. lib. 5. Recop. Unde quia laicus reputatur, ecclesiasticam jurisdictionem exercere nequit, nec Episcopi vicarius constitui, quamquam assessor ab illo eligi non veterit. Sanch. n. 14. ubi plures.

Ibi: Quibus quidem legibus constat.

Videas legem 2. tit. 4. lib. 1. Recopil. de qua inferius n. 50.

- 46 Constituti in minoribus, & prima tonsura initiati, omni exemptionis privilegio fruebantur, quod clericis jura concedunt, ut tenet communis sententia teste Azevedo ubi proxime, pro qua per plures laudat Barbofa de potest. Episc. part. 2. allegat. 13. n. 1. Suar. omnino legendus, de lib. 4. cap. 27. à n. 3. Nec habitum, & tonsuram deferre opus erat, nisi per prælatum ter præmonerentur: quod sacra Tridentina Synodus salubriter immutavit sess. 23. cap. 6. de reformat. Suar. n. 10. 12. de quo Trullench. in Decalog. lib. 7. cap. 12. dub. 5. n. 10.

Ibi: Consuetudo legitimè præscripta.

Utrum consuetudine exemptio Clericorum possit restringi, disputat Suar. cap. 32. de quo sup. n. 16. Idem docuit cap. 27. n. 14. & 16. consuetudinem non esse damnandam, per quam Clerici tributa solvere teneantur: sed Pontificis approbationem desiderat, de quo etiam Barbofa d. alleg. 13. n. 2. & hujusmodi exemptionem à jure divino non procedere, contendit Molin. de just. & jur. tract. 3. disp. 51. n. 11. Trullench. ubi proxime.

Ibi: Tandem Philippi nostri.

Extat in regis constitutionibus lex 2. 48. tit. 4. lib. 1. Recop. qua cavetur, ut omnis clericus, qui in Sacris non est, aut Ecclesiastico non potitur Beneficio, cum laicis pariformiter contribuatur, & aliis oneribus subjiciatur, ut observant Bobad. d. cap. 18. num. 263. Azeved. in cad. l. 2. num. 2. Olan. antinom. Jur. lit. C. n. 21. Bolañ. commerc. terrest. lib. 1. cap. 14. n. 9. Parlad. quotidian. lib. 1. cap. 3. §. 1. num. 3. Gurtier. Practic. lib. 1. quæst. 8. Suar. & Barbofa ubi pronover, qui duo postremi de viribus, & justitia illius legis dubitarunt, & vigore consuetudinis antea in Hispaniis præscripta: illam subsistere jure opinantur, quæ aliàs ex defectu potestatis non sustineretur, nec ligaret. Adde Trullench. novissimè, ac fuscè agentem de hujusmodi exemptione à tributi, ac vestigialibus, lib. 7. in Decalog. cap. 12. dub. 5. à num. 9. & num. 12. de lege nostra regia Sanch. Confil. Moral. lib. 2. cap. 4. dub. 49. cum segg. Suar. latissimè de defens. Fid. lib. 4. cap. 20. cum aliis Matienz. in l. 11. gloss. 1. n. 4. tit. 10. lib. 5. Recop.

SUMMARIUM.

- 1 Clerici prima Tonsura observantes dispositionem Tridentini, etiam in civilibus fori privilegio gaudent.
- 2 Si ea non observet, quæ Concilium decernit, nullo fori privilegio juvatur clericus in minoribus.
- 3 Alexandrina constitutio quoad exemptionem Clericorum post Tridentinum apud nos in usu non est.
- 4 Ante Concilium ut clericus in minoribus non incedens vestibus, & Tonsura,

- Tonsura, fori privilegio privaretur, nominatione opus erat.
- 5 Clericum in Sacris etiam atrocissimè delinquentem iudex laicus absque degradatione, ac traditione punire non valet, quod limitatur num. 7. & 8.
  - 6 De degradationis forma, & effectibus, remissivè.
  - 9 Clericus in Sacris, qui derelictis vestibus, ac Tonsura, se enormitatibus immiscet, non sine degradatione per laicum iudicem coerceri permittitur.
  - 10 Affirmativè respondetur, ubi in perniciem Reipublice sic clericus deliquerit, ut expediat absque mora damnari.
  - 11 Clericus in minoribus, etiam beneficiarius, poterit non premissa degradatione puniri, si abjectis vestibus, & Tonsura atrociter deliquerit.
  - 12 Clericus in Sacris ut fori privilegio exuatur, necesse est ut frequenter crimina enormia perpetret: secus in Clerico in minoribus; nam sat erit vel semel atrocitatem committere.
  - 13 Qui post delictum circa fraudem Ecclesiastico Ordine insignitur, à seculari potestate immunis sit.
  - 14 Quid si dolose Ordines affectet, ut à seculari jurisdictione se incutatur, & num. 17.
  - 15 Quando censetur ejusmodi frans in susceptione Ordinum intervenisse, & num. 16.
  - 18 Quid si captus propter delictum intra carcerem Ordines susceperit.
  - 19 Reus mortis, aut membri mutilationis, si per fraudem Ordinibus initietur etiam sacris, Curia seculari per Pralatam tradi debet degradatus.
  - 20 Ut tradatur qui solum minores obtinuit Ordines, degradatione opus non est.
  - 21 Qui emisso voto ingrediendi religionem facinus admisit, adimplens illud à foro seculari liberetur.
  - 22 An stetur juramento delinquentis, si aliter voti emisso probari non possit?
  - 23 Ubi grave tertii vertitur præjudicium, non creditur partis juramento in eis, quæ ab animo & conscientia pendent.
  - 24 Facile quilibet pejerare solet, ut se à pena criminis eximat.
  - 25 Votum Religionem ingrediendè esse

vestibus probetur, non omnino fraudis suspicionem excludit probatio.

- 26 Virum peccent clericum non deferentes Tonsuram, ac vestes clericales?
- 27 Respondetur ad cuiusdam opinionis fundamentum circa fraudem in suscipiendis ordinibus post delictum.

CAPUT XXXII.

Ibi: Clerici sanè primæ Tonsuræ.

Sic ex pluribus prænotatur supra, cap. 1 Sprox. num. 18.

Ibi: Moribus tamen receptum est.

Hujusmodi consuetudo sublata apparet ex Trident. sess. 23. cap. 6. in fin. de reformat. & Clerici primæ Tonsuræ observantes ibi requisita, etiam in civilibus gaudent fori privilegio, ut tenent plurimi apud Barbosam de potest. Episcop. part. 2. alleg. 12. n. 1. ac nos prædiximus cum aliis supra, cap. prox. n. 46. Scaccia de judic. lib. 1. cap. 11. num. 16. & 82.

Ibi: Nec hi Clerici privilegium istud.

Nunc ex præfato Concilii decreto aliter se res habet, nam Clericus in minoribus, vel primæ Tonsuræ, nullo fori privilegio potitur, nisi in vestibus clericalibus, & Tonsura incefferit, nec monitio, aut sententia declaratoria consideratur, cum sub ea conditione exemptio à seculari potestate ipsi tribuatur, de quo supra cap. prox. n. 25.

Ad Num. 1.

Alexandrinæ istius constitutionis nulla in nova Regiarum legum compilatione memoria reperitur, neque apud nos post Tridentinam Synodum habetur in usu, & in praxi servatur dispositio legis 1. tit. 4. lib. 1. Recopil. quoad privilegium fori Clericorum in minoribus, aut primæ Tonsuræ.

Verf. Sex ex Alexandrina constitutione.

Olim ante Tridentinum, ut Clericus in minoribus non deferens vestes statui conformes, ac tonsuram, fori privilegium amitteret, trina monitio præcedere

Ibi: Tametsi propter crimen assassinii.

Clericum assassinii reum, etiam non degradatum, poena corporali per laicum iudicem puniri permittitur Menoch. n. 28. Villalob. sup. lit. C, num. 125. Bobad. n. 54. Cur. Philip. n. 26. Guttier. pract. lib. 4. q. 7. num. 23. Trullench. in Decalog. lib. 8. cap. 1. dub. 8. n. 7. & alii plures, quos cumulavi d. cap. 20. n. 115. de quolâ Barb. collect. cap. 1. n. 3. de homic. in 6. ubi contra communem tenent, & saltem sententiam declaratoriam Ecclesiastici desiderat: imò nec degradationi locum esse contendit. Quid si clericus in crimen majestatis incidit? Consultas Bobad. d. lib. 2. cap. 18. n. 114. Barbofa d. alleg. 110. n. 13. & quos laudo d. cap. 20. n. 65. quis sit assassinus, tradidi d. cap. 20. n. 104.

Verf. Secundo est adnotandum.

Clericus etiam in Sacris, qui contemptis Ecclesie monitionibus, ac censuris in sceleribus incorrigibilis persistit, à seculari iudice absque actuali degradatione potest puniri, l. 59. tit. 6. p. 1. Mart. de jurisdic. part. 2. casu 130. n. 9. Bobad. n. 113. Suar. de defenf. Fid. lib. 4. cap. 27. n. 23. Boff. in Praxi, tit. de for. compet. n. 131. Cur. Philip. d. §. 3. n. 27. Clar. sup. n. 30. Villalob. num. 122. Menoch. n. 29. Barbofa d. alleg. 110. n. num. 14. ubi quando clericus incorrigibilis habeatur Idem de Jur. Eccles. lib. 1. cap. 39. §. 2. ex num. 80. & collect. cap. cum non ab homine, n. 7. cum seqq. de judic.

Verf. Tertio, his erit adijciendum.

Constitutus in Sacris, tametsi Tonsura, ac vestibus derelictis atrocissima queque committat, nequit per secularem potestatem coerceri, nisi degradatione, præmissa. Ita adversus communem cum D. Covar. tenent Suar. ubi proximè, Farinac. d. q. 8. num. 57. Bobad. n. 96. Villalob. Arar. comm. opin. n. 123. Cur. Philip. part. 3. §. 3. num. 30. De quo fuscè per Clar. d. q. 36. num. 23. Bobad. sup. num. 95. Barbofa d. cap. 39. §. 2. n. num. 72. apud quos plures pro contraria opinione, Scacc. de judic. lib. 1. cap. 11. num. 81.

dere debebat personaliter, ac specificè facta, nec generale præceptum publicè intimatum sufficiebat: Farin. in pragmat. C, n. 140. August. Barbofa de jur. Eccles. lib. 1. cap. 39. §. 2. num. 26. & collect. Clem. 1. n. 10. de vit. & honest. cleric. ubi alii: sed si per Synodum monitio fiat sub poena amissionis privilegii hujus, unica generalis nocebit Greg. Lop. in l. 49. gloss. 2. tit. 6. p. 1. Jul. Clar. sentent. lib. 5. §. fin. n. 20. Hæc post Concilium recesserunt ab aula, sicut prænotatur supra n. 2. Adde Scacc. sup. n. 82.

Ad Num. 2.

4 Non temerandum circa hæc, quæ abrogatio delevit: de illa egit abundè Avendañ. de exeq. mandat. part. 1. cap. 22.

Verf. Primum etenim.

5 Clericum in Sacris constitutum, per iudicem laicum minimè puniri permittitur, & si enormissima perpetraverit, nisi actuali degradatione, ac traditione præcedente Farinac. in prax. q. 8. n. 74. Clar. sup. n. 24. Guaz. de defenf. reor. def. 39. cap. 1. n. 10. Scacc. sup. d. cap. 11. n. 68. Bobad. Polit. lib. 2. cap. 18. n. 38. ubi alii. An absque traditione laicus iudex plectere valeat, dubium videtur. Affirmant Bobad. n. 74. Villalob. Arar. comm. opinion. lit. C, n. 113. Cur. Philip. part. 3. §. 3. n. 16. Negant Barbofa collect. cap. cum non ab homine, num. 9. de judic. Clar. num. 37. Sed conciliari possunt, ut prior sententia procedat pro crimine post degradationem admisso, cum per illam Clericus fori secularis efficiatur. Bobad. cum pluribus, ubi proximè. Posterior pro delicto ipso, pro quo meruit degradari, vel alio antea patrato; quoniam nisi tradatur reus per ecclesiasticum, iudex laicus competens non censetur, siquidem quoad forum tempus delicti consideratur, ut tradidimus cap. prox. n. 15. Vide legem 61. tit. 6. q. 1. ubi de degradatione verbali.

6 De degradatione ejusque forma, effectibus, & quando ad ipsum deveniendum, Barbofa de potest. Episc. part. 3. alleg. 110. Menoch. de arbit. casu 415. Guaz. d. cap. 1. per tot. & notavi in addit. variar. lib. 2. cap. 20. ex num. 195. & adde legem 60. tit. 6. p. 1.

Ibi: Nisi forsan crimen aliquod.

- 10 Limitatur præfata conclusio, si clericus in Reipublicæ perniciem ita deliquerit, ut oporteat celeriter illi per punitionem occurrere. Bobad. ubi proxime, Clar. d. quæst. 36. num. 24. Quod si apostata in fragranti delicto per laicum judicem comprehendatur, tunc quidem ab ipso etiam plecti jure poterit Clericus in Sacris Bobad. ex aliis num. 98. Cur. Philip. part. 3. §. 3. numero 29.

Ad Num. 3.

- 11 Secundò limitatur eadem conclusio, cum Clericus in minoribus, aut primæ Tonsuræ, relictis vestibus, & tonsura, enormiter delinquit, quia absque degradatione per sæcularem potestatem capi, ac puniti poterit Paz in Praxi, tom. 2. præfud. 2. num. 8. Clar. sup. n. 23. ad fin. Avend. de exeg. mandat. part. 1. cap. 22. n. 4. Cur. Philip. d. §. 3. n. 16. Villalob. sup. num. 123. Bern. Diaz in Praxi, cap. 90. in fin. Bobad. d. cap. 18. num. 96. Quod utique in Clerico beneficiario procedit, Avend. sub n. 4. vers. Vbi omnes, Capyc. decis. 112. Hodie ex Tridentino clericus in minoribus pro quovis crimine subicitur sæculari potestati, nisi in Tonsura, & vestibus clericalibus incedat, aliaque observet, quæ continentur sess. 23. cap. 6. de reform. Sed aliud erit si beneficio potiatur ecclesiastico, nam hic etiam derelictis Tonsura, & habitu, fori privilegio juvatur, nisi per Prælatum ter monitus, parere neglexerit: nec quoad hujusmodi beneficiarios Concilium aliquid immutavit. Suar. de defens. Fid. lib. 4. cap. 27. num. 8. Barbosa de Jur. Eccles. lib. 1. cap. 39. §. 2. n. 13. Cevall. commun. cont. comm. g. 563. n. 3. nihilominus in illis limitatio præmissa locum obtinebit hodie, si enormibus se immisceant, quod Avendañus, & Capycius mox laudati tenere.

Ibi: Et idem erit ubi Clericus primæ Tonsuræ.

- 12 Clericus ut fori privilegio privetur propter enormitatem, non fat est, ut crimen unum, vel aliud etiam atrocissimum perpetret; sed frequens facinorum admissio desideratur. Barbosa cum

aliis ubi proxime, num. 73. Scacc. de judic. lib. 1. cap. 11. num. 63. Sed hoc limitatur per nostrum Præfulem, ubi clericus absque Sacris Ordinibus, relicto habitu, & Tonsura, in atrocem labitur iniquitatem. Sequitur Clar. ubi proxime, Petr. Barbosa in l. Si quis posteaquam, num. 253. de judic. Quod hodie ex Concilii decisione in d. cap. 6. proculdubio procedit. An requiratur degradatio, controversatur. Vide Barbosa de potest. Episcop. part. 3. alleg. 110. num. 8. ubi pro utraque parte aliquos allegat. Et non desiderari dixi sup. cap. prox. n. 25. & docuit D. Covar. n. 8.

Ad Num. 3.

Avendanum etiam impugnant Bobadill. Polit. lib. 2. cap. 18. n. 77. Guttier. Practicar. lib. 1. g. 5. n. 8.

Ibi: Unde sequitur, quod si quis fuerit.

Hoc ipsum adnotavimus aliud agentis supra, cap. prox. n. 20. in fin.

Vers. Prima conclusio.

Qui post admissum crimen Ecclesiasticis Ordinibus insignitur bona fide, non ut sæcularis potestatis jurisdictionem subterfugiat, prorsus ab illa eximitur, ac fori privilegio juvatur. Jul. Clar. supra, §. fin. g. 36. num. 43. Cancr. variar. part. 2. cap. 2. num. 14. Suar. d. l. 4. cap. 15. à num. 14. Carleval. de judic. lib. 1. disp. 2. n. 448. Cur. Phil. part. 3. §. 1. n. 8. Bobad. d. cap. 18. num. 78. Barbosa de Jur. Eccles. lib. 1. cap. 39. §. 2. n. 87. Paz de delict. cap. 35. num. 5. Cevall. commun. cont. comm. g. 563. num. 5.

Vers. Secunda conclusio.

Qui fraudulenter ad Ecclesiasticos Ordines suscipiendos accedit, ut si tueatur fori privilegio, ne per laicum judicem dignè coerceretur ob patratum scelus, illi manet subiectus, à quo damnari poterit. Petr. Barbosa in l. Si quis posteaquam, num. 219. de judic. Guttier. d. quæst. 5. n. 3. Carleval. sup. Trullench. in Decal. lib. 8. cap. 1. dub. 8. num. 7. Salgad. de Reg. protect. part. 4. cap. 119. & alii omnes pronuper laudati, & hi quos refert Aug. Barbosa d. §. 2. num. 88. Hæc pariter servanda in illo qui Religionem

ingreditur, ut plerique ex adductis observant. At Suar. d. cap. 15. num. 17. singulariter probat, hunc ordinatum foro sæculari minimè subijci, quia nullam fraudem committit, dum propriæ salutis consilium per Ordinis susceptionem. Sed à communi non est recedendum in consulendo, ac judicando, quam accipe ut infra, num. 17. Vide num. 27.

Vers. Fraus verò maximè præsumitur.

- 15 Cum fraus lateat in agentis animo, de illa constare nequit, nisi per propriam confessionem; idèò devenitur ad conjecturas, inter quas circumstantiæ, de qua agimus, illa maxima censetur, si delinquens jam accusatus, denunciatus, aut diffamatus ad Ordinum asylum confugerit. Farinac. in praxi, quæst. 8. n. 110. Trullench. ubi sup. Clar. num. 44. Cancr. n. 151. Guttier. d. g. 5. num. 5. Bobad. & Cur. Philip. ubi proxime Petr. Barbosa in l. Si quis posteaquam num. 227. de judic. Judex ecclesiasticus, non laicus, cognoscit an fraus in susceptione Ordinis intercesserit. Cened. Canon. g. 9. num. 22. Decisio S. Congr. apud Barbos. d. num. 88. vers. Utrum autem nec in dubio fraudem præsumere debeat, tradit Cevall. tract. de cognit. per viam viol. part. 2. quæst. 37. num. 7. vers. Et sic vive.

Ibi: Sed & in universum.

- 16 Sequitur Guttier. d. g. 5. num. 6. sed videndus Suar. d. cap. 15. num. 17. quia distinxit inter delinquentem, qui sacros Ordines suscipit, & illum, qui minoribus initiatur, ut scilicet ille plenam immunitatem consequatur à sæculari potestate, quantum ea mente Clericus fiat: non ita hic, & ratio in eo consistit, quia per sacrum Ordinem quis perpetuò clericali statui mancipatur, non per inferiorem; idcirco urget præsumptio contra suscipientem post delictum minores Ordines, quòd eorum præterito à pœna condigna exemptus ab Ecclesiastico recedat instituto, atque ita fraudem admittit. Attamen absque distinctione cum D. Covar. & communi tenenda est conclusio posita supra, num. 14. ex rationibus quas tradunt Interpretes.

De Faria Covar. Enucl.

Vers. Tertia conclusio.

Si quis facinore commissio, se ad sacros seu Ecclesiasticos Ordines receperit fraudulenter, ut jurisdictionis sæcularis severitatem evadat, licet corporali pœna per laicum judicem affici non possit, hic tamen non prohibetur in eum Clericum procedere; ac damnare quoad bona. Salgad. d. cap. 14. num. 119. Bossius in Praxi, tit. de foro compet. n. 144. Guttier. pract. lib. 1. cap. 5. n. 3. Bobad. Polit. lib. 2. cap. 18. num. 77. Paz. de delict. cap. 35. n. 3. Barbosa de Jur. Eccles. lib. 1. cap. 39. §. 2. num. 89. vers. Utrum autem, Cur. Philip. part. 3. §. 1. num. 8. Suar. d. cap. 15. in fin. Clar. d. §. fin. quæst. 16. n. 43. Farin. in Praxi, g. 8. num. 104. Petr. Barbosa sup. n. 221. & 237. Parlad. differ. 9. §. 1. num. 1. Imò Clericus per sæcularem judicem poterit in carceribus detineri. Cancr. variar. part. 2. cap. 2. num. 150. ac in exilium mitti. Idem num. 149. post Valasc. consult. 48.

Sed si reus captus per sæcularem in carceribus recipiat Ordines, aut Beneficium Ecclesiasticum assequatur, nullatenus eximetur à potestate judicis laici, qui etiam corporalem pœnam illi irrogare non prohibetur. Cancr. n. 152. Carleval. de judic. lib. 1. disp. 2. num. 90. Petr. Barbosa sup. n. 143.

Ibi: Erit tamen hoc in articulo.

Si quis fraude post scelus patratum dignum ultimo supplicio, aut membri abscissione, ad Ordines ascendat, debet per Episcopum degradatus, si fuerit in Sacris, Curia tradit sæculari, ut meritam luat pœnam. Jul. Clar. ubi proxime, Trullench. sup. d. dub. 8. n. 7. Vide Petr. Barbosa in l. Si quis posteaquam, ex numero 246. de judic.

Ibi: Sed si Clericus tantum sit.

Proxima conclusio limitatur, si talis delinquens sit primæ Tonsuræ, qui absque degradatione per laicum judicem etiam corporaliter coerceri permittitur. Ant. Gom. variar. lib. 3. cap. 10. n. 5. & idem de constituto in minoribus observandum, qui quando licet, absque degradatione per laicum judicem corporaliter plectitur, ut docuit D. Covar. sup. cap. Prox. num. 8. qui ita minoribus receptum testatur, quicquid de jure sit,

L 1 2 ac

ac teneant aliqui apud Barbosam de potest. Episcop. part. 3. alleg. n. 8.

Verf. Caterum quidam.

- 21 Qui emisso voto Religionis, aut suscipiendi sacros Ordines, delinquit, deincepsque promissionem Deo factam adimplet, non liberatur à jurisdictione laici judicis, si alias adsint fraudis conjecturæ, maximè si voti emisso solo jurejurando delinquentis probetur; neque enim per votum fori Ecclesiastici fit, nec per illud fraudis suspicio penitus excluditur. Ita D. Covar. controversam quæstionem decidit, cujus meminit Barbofa de jur. Ecclesiast. lib. 1. cap. §. 2. num. 89. verf. utrum autem Consulatur per eum ibi laudatos, & Petr. Barbosam in l. Si quis posteaquam, ex n. 259. de judic. Paz. de delict. cap. 35. à n. 5.

Ibi: In his enim, quæ in animo.

- 22 Quoad illa, quæ ab animo, & conscientia cujusque pendent, ipsi juranti credendum est, quoties aliunde veritas haberi non potest. Barbofa cum aliis collect. cap. Si verò 4. num. 8. de sentent. excommun. & plures, quos ego recensui in addit. variar. lib. 2. cap. 10. num. 15. quod num. 16. cum nonnullis limitavi, si præsumptio existeret adversus Jurantem. Unde ad rem inferitur, quod si aliquis jam accusatus, sive de crimine notatus Ordinibus initiatur, quanvis juret se ante delictum voluisse eorum susceptionem, tamen illi fides adhibenda non erit, cum ex ejusmodi ordinatione fraudis insurgat suspicio, sicut nos edocet D. Covar. sup. n. 4. verf. fraus verò.

Ibi: Quæ quidem conclusio non est admittenda.

- 23 Ubi vertitur grave tertii præjudicium, non probantur per jurationem, quæ ab animo, & conscientia jurantis pendent. Menoch. de arbitr. casu 186. n. 9. Mascard. de probat. concl. 88 r. n. 12. & 14. Sfort. Odd. de restit. in integr. part. 1. q. 38. num. 59. Petr. Barb. sup. n. 266. Plaz n. 6.

Ibi: Præsertim recepta illa tantum, &c.

- 24 Scilicet per jurationem delinquentis, qui se voto allicitum asseveret, qui

facile pejerandum laboretur, ut se à sæculari eximeret foro; nam sanguinem suum redimere quomodolibet criminosis fatagunt, l. 1. ff. de bon. cor. qui ant. sent. sub. mortem consciverunt: quod passim experientia capimus in causis criminalibus, dum reorum confessio recipitur.

Ibi: Nam etsi probetur plene votum.

Possit votum probari testibus, si asserant se præsentibus, cum illud reus emisit: at subesse fraus poterit ex parte voventis, forsitan enim fidei actum illum Religionis edidit, ut patris sceleribus tutius ad Ordinem susceptionem possit confugere absque malitiæ suspicione. Ad hæc possit etiam obligatio voti dispensatione fuisse sublata: & quanquam subsistat adhuc est in ambiguo, an metu pœnæ, vel ob voti implementum delinquens ad Religionem, aut Ordines accesserit: quod ex conjecturis deducetur, ac æstimabitur.

Ibi: Sed & post hujus operis.

Cujus decreti non semel meminimus hoc capite, ac antecedenti & pro ipsius plena expositione adire oportet Barbof. in remission. ad Concil. & de Jur. Eccles. lib. 1. cap. 39. §. 2. ex n. 12. apud quem plurimi. Inter cætera, quæ ad gaudendum fori privilegio in clericis minorum Ordinum absque beneficio desiderantur, præcipitur ut habitum deferant, & tonsuram, de quo satis prænotatur. Sed quæret aliquis an peccent clerici, sive in sacris, sive in minoribus, qui Tonsuram, & vestes statui conformes derelinquunt: quod plene examinatur Sanch. Consil. Moral. lib. 7. cap. 1. dub. 49. per tot. & judicis arbitrio puniendos esse tradit Menoch. de arbitr. cas. 392. n. 20.

Adduximus supra, n. 14. & 16. singularem sententiam contra communem juris Professorem, venerandi Patris Francisci Suarez, qui probat fraude omnino carere reum, si post delictum Ordinibus Ecclesiasticis insigniatur clemente, ne à laica potestate possit coerceri. At tam eximii Doctoris venia inficiandum non est, quod delinquens ille fraudem committat, nam sub specie Religionis, ac transeundi ad perfectiorem statum Ordines suscipit, verè

verè nihil aliud intendat, nisi criminis impunitatem, defraudata sæculari jurisdictione, cui se per simulationem illam subtraxit. Nec paritas, quam idem Pater asserit de fugiente ad Ecclesiam, rectè procedit; nam hic nullo veitur velamento, aut simulatione, qui palam aylum quærit, unde nulla fraus, aut culpa in ipso excogitari potest.

SUMMARIUM.

- 1 Cognitio de clericatu, ut reus gaudere possit fori privilegio, ad Judicem Ecclesiasticum pervenit privative, & n. 2.
- 3 Mota competentia super jurisdictione inter Judicem Ecclesiasticum, & laicum, ille controversiam desinit.
- 4 Laicus iudex nonnullis in regnis ex consuetudine de clericatu cognoscit ut reus fori utatur privilegio.
- 5 Aliud in Hispania observatur secundum communem sententiam.
- 6 Iudex Ecclesiasticus privative cognoscit an reus Tonsuram, ac Vestes detulerit, ut fori privilegio juretur.
- 7 Clericus in criminalibus etiam post rem judicatam, opposita declinatoria, ad proprium remittitur forum, nec Ecclesiasticus iudex stare tenetur processui per laicum confecto.
- 8 Clericus etiam assentiente proprio Prælato, non valet iudicis laici prorogare jurisdictionem.
- 9 Sententia lata per iudicem laicum adversus clericum, etsi consentiat nulla est.
- 10 Ubi iudicium consensu partium prorogari non potest, adhuc post sententiam exceptionem nullitatis, & incompetentiæ opponere licet.
- 11 Exceptio nullitatis ex defectu jurisdictionis sententiarum conformium executionem suspendit.
- 12 Clericum captum à laico iudice ob delictum, asserentem se non esse Ordinibus insignitum, Ecclesiasticus ad suum forum trahere poterit.
- 13 Clericus qui omisit uti declinatoria, si ad forum ecclesiasticum remittatur, expensarum damnationem sustinet, & à quo iudice condemnandus.
- 14 Clericatum quomodo probari oporteat, ut aliquis gaudeat fori privilegio, & num. 15.
- 16 Unius testimonio in iudicium plena fides adhibenda non est, quacunque dignitate testis non suffragante.
- 17 Iudex laicus aliqualem de clericatu cognitionem summariam habere potest.
- 18 Qualis probatio in huiusmodi cognitione sit satis.
- 19 Iudex laicus retinet captum reum donec Ecclesiasticus super clericatu decidat.
- 20 De iure, ubi non extat consuetudo, quid observandum circa retentionem reorum, qui Clerici asseruntur.
- 21 Pendente iudicio clericatus, iudex laicus procedere prohibetur in reum, quem captum retinet.
- 22 Iudex Ecclesiasticus dum de clericatu cognoscit, tenetur in vinculis reum custodire: & quid si pro clericatu pronunciet, pendente lite principali super crimine, & num. seqq.
- 25 Clericus in suo foro remittatur, custodibus est tradendus, & quibus ex bonis remissionis sumptus fieri debeant.
- 26 Huiusmodi remissio absque ulla clerici ignominia est exequenda.
- 27 Quæ utitur declinatoria adversus regiam jurisdictionem, ab omni officio, & munere publico removetur de jure nostro Regio.
- 28 Quæ cautela huiusmodi pœnam subterfugere intendant delinquentes, & an illis prosit.
- 29 Clericus munere publico functus, an possit per iudicem laicum damnari pro commissis in administratione.
- 30 Qui clerici apud nos præter eos qui sunt in sacris, ad munera publica non possint admitti.
- 31 Qui per declinatoriam à jurisdictione Regia se liberare conatur, cunctis muneribus, ac redditibus, quos Regis obtinet beneficio, de jure nostro privatur.
- 32 Hæc pœnas incurrit reus, etsi sententia super declinatoria non proferatur: & quid si pœnituerit qui proposuit.
- 33 Licet ipso jure irrogentur, sententia declinatoria desideratur.
- 34 Utrum dispensatio, ut declinatoria usus admittatur ad munera publica, viribus subsistat, attenda lege Regia?
- 35 Qui se ad forum Ecclesiasticum remitti desiderat, ac postulat, arma deferre deinceps sub pœna prohibetur.
- 36 De quibus personis intelligatur lex Regia imponens pœnam propter armorum usum.
- 37 Clericis omnibus prohibetur omnis armorum usus.
- 38 Ministri laici an possint jure Clericos spoliare armis, quæ deserunt, & n. 40.

- 39 *Judex laicus nequit exigere pœnam legis pecuniariam à Clerico arma prohibita omnibus deferente.*
- 40 *An teneatur hujusmodi arma Clerico ablata restituere per Ecclesiasticam requisitus.*
- 41 *Instrumenta venite piscationis, aut venationis clerico transgressori possunt secularares ministri adimere.*

CAPUT XXXIII.

1 **A**D intellectum capitis *si judex laicus 12. de sent. excomm. in 6. consule Barbof. in collect. ibi, qui per multos refert.*

Ad Num. 1.

- 2 Quotiescunque lis vertitur super clericatu, ut reus privilegio fori potiatue ad Judicem Ecclesiasticum privativè spectat cognitio, l. 7. tit. 4. lib. 1. Recop. Sanch. *Consl. Moral. lib. 7. cap. 1. dub. 1. num. 16. Paz in Praxi, tom. 2. prae. 2. num. 9. Cur. Philip. part. 3. §. 1. n. 11. Mart. de jurisd. part. 2. cap. 31. in princ. Barbofa sup. n. 2. Bobad. Polit. lib. 2. cap. 18. n. 106. Guaz. de defens. reor. def. 1. cap. 3. n. 1. Menoch. lib. 6. presump. 76. n. 34. Carlev. de judic. lib. 1. disp. 2. num. 866. Guttier. Practic. lib. 1. q. 6. n. 2. Tusch. lit. C. concl. 395. n. 6. Aliud tamen nonnullis in regionibus praxis observat, sicut inferius adnotabitur, n. 4.*

Ibi: *Quibus etiam suffragatur.*

- 3 Ubi inter Ecclesiasticum, & secularem judicem de jurisdictione oritur controversia, ille ut dignior illam decedit. Guttier. & Guaz. ubi proxime, Petr. Cabal. *quæst. crimin. cas. 223. n. 86.*

Ibi: *Apud Gallos hujus controversia.*

- 4 Non solum in Gallia, sed & in Regno Neapolitano, ac Lusitano moribus, ac statuto receptum est, ut judex laicus de Clericatu cognoscat, si reus fori privilegio se tueri intendat, de quo testantur Menoch. Carleval. & Aug. Barbofa, qui hoc ex concessione Sedis Apostolicæ procedere ait, & assentitur Mart. d. cap. 31. At eam consuetudinem, seu statum juri convenire, tenet Petr. Barbofa in l. Titia, n. 34. ff. solut. matrim. agente clerico primæ Tonfuræ Thom.

Valasc. *alleg. jur. tom. 1. alleg. 24. ex n. 10.*

In Hispania, juxta communem judicem laicum de causa Clericatus non habet cognitionem, quod admonere oportet, quoniam Aug. Barb. d. collect. n. 3. Laudato Præfide nostro hic, asseverat contrariam praxim apud nos servari, quem Barbofa lapsum animadvertit antea Carleval. ubi sup. & quidem D. Covar. expressim attestatur, in Hispania solum Ecclesiasticum judicem existere competentem in Clericatus quæstione.

Ibi: *Et ideo Judices Ecclesiastici.*

Solus Judex Ecclesiasticus definit, an 6 Clericus Tonfuram, ac Vestes detulerit, ut fori privilegio possit gaudere, Truch. sup. n. 96. Guaz. sup. n. 2. Farin. in prax. q. 8. n. 34. & alii quos recensui cap. 31. n. 34.

Ad Num. 2.

Tamen si clericus in criminalibus coram judice laico respondeat, & usque ad causæ definitionem persistat, adhuc tamen lata sententiâ poterit declinatoriam objicere, ac obtinebit, ut ad Ecclesiasticum remittatur, etiam si tempus appellacionis præterierit. Cancr. *variar. part. 2. cap. 2. n. 153. Petr. Barbof. in l. Si quis ex aliena, n. 70. de judic. Clar. lib. 5. sentent. §. fin. q. 36. n. 5. Bobad. d. cap. 2. num. 186. Carleval. sup. n. 811. Caravit. rit. 65. n. 8. Azeved. in l. 1. n. 21. tit. 5. lib. 4. recop. At hoc casu, & aliis cum secularis causam ad Ecclesiasticum transfert, hic non tenetur stare sententiæ illius, nec actis, quæ ipse in Clericum confecerit Bobad. lib. 2. cap. 18. n. 330. Clar. d. q. 36. in fin. Cur. Philip. part. 3. §. 1. n. 11. Paz supra, d. prælud. 2. n. 12. & omnes communiter: late Guaz. de defens. reor. def. 1. cap. 5. Carleval. ubi proxime.*

Ibi: *Non enim potuit Clericus.*

Clericus etiam de licentia Episcopi sui non valet tacite, vel expresse laici judicis jurisdictionem prorogare. Cancr. ubi proxime, Carleval. d. disp. 2. n. 1076. Farin. n. 13. Seaccia de judic. part. 1. cap. 11. num. 38. Bajard. ad Clar. in d. q. 36. num. 10. Petr. Barbofa in l. 1. art. 3. n. 173. & 177. ubi n. 176. ampliat ad

Verf. *Clericus vero.*

ad voluntariam. Aug. Barbofa cum aliis collect. cap. 2. n. 4. de for. compet. Bobad. sup. n. 187. & 191. Argel. de legit. *Contrad. q. 3. n. 182.*

Ibi: *Igitur sententia lata per judicem.*

- 9 Sententia quam secularis judex profert adversus Clericum etiam consentientem, & fori privilegium non allegantem, est omnino nulla. Parlador. *differ. 9. §. 1. n. 30. Cancr. ubi sup. Clar. n. 5. & Bobad. n. 186. Carleval. sup. Argel. n. 181. Cujac. in cap. ut si clerici, de judic. Hec nullitas ex defectu jurisdictionis proveniens nullo umquam tempore excluditur, seu purgatur. Vantius de nullis. tit. quoties, & int. quos temp. null. oppon. Guaz. de defens. reor. def. 36. cap. 20. n. 2. etiam si lege terminus ad dicendum de nullitate sit coarctatus, ac vetitum ne ultra solum agens audiat, ut est apud nos. Azeved. in l. 2. n. 25. tit. 17. lib. 4. Recop.*

Ibi: *Hujus opinionis ratio.*

- 10 Regulariter quoties jurisdictionis consensu partium prorogabilis non est, etiam post latam sententiam exceptio incompetentiæ judicis jure objicitur, ut illius impediatur executio. Cancr. *sup. part. 1. cap. 18. n. 8. Cabed. decis. 22. n. 9. Carleval. d. disp. 2. n. 811. Aug. Barbofa collect. cap. Ad petitionem, n. 3. de accusat.*

Ibi: *Hæc exceptio impedit executionem.*

- 11 Exceptio nullitatis ex jurisdictionis defectu impedit executionem triplicis sententiæ conformis Cancr. cum aliis ubi proxime, Bobad. n. 186. Carleval. d. disp. 2. n. 811. ac plures, quos laudavimus supra, cap. 25. n. 12.

Ibi: *His accedit, quod ipse.*

- 12 Clericum comprehensum à judice laico propter crimen, quanvis invitum, & proferentem se secularem, poterit Ecclesiasticum postulare, & obtinebit ut sibi tradatur. Decian. *tract. crim. lib. 4. cap. 4. n. 116. Carol. de Grass. de effectib. clericat. effect. 1. num. 329. Sbrotz. de offic. vicar. lib. 2. quæst. 191. num. 11.*

Clericus qui distulit fori privilegium in judicio allegare, si ad Ecclesiasticum veniat remittendus ad expensas litis illusoriae damnari debet. Parlador. ubi sup. & omnes frequenter. Illud quæstionis est, à quo judice facienda condemnatio; D. Covar. docet ab Ecclesiastico faciendam esse, cui accedunt Clar. d. q. 36. n. 5. Caravit. rit. 65. n. 1. Salg. de Reg. *protecl. p. 1. cap. 2. num. 259.* ubi aliis. At Clericum à seculari damnari posse in expensis, reservata Ecclesiastica executione, opinatur Cancr. *variar. part. 2. cap. 2. n. 154.* pro quo faciunt tradita per Greg. Lop. in l. 13. *gloss. 4. versus finem, tit. 13. p. 2. Guttier. Practic. lib. 1. q. 20. à num. 3. ad 6. Vide Bobad. n. 188.*

Ad Num. 3.

Clericatum ut delinquens à seculari potestate immunis pronuncietur, plene probari debet per scripturam Prælati attestantis, se illi Ordines contulisse, aut per duos testes, nec semiplena probatio proderit. Bellet. *disquisit. clerical. part. 1. tit. de favor. cleric. person. §. 14. n. 15. Mart. de jurisd. part. 2. cap. 31. n. 4. 5. Menoch. lib. 6. præf. 76. n. 31. Mascard. de probat. concl. 303. n. 1. Avendañ. de exequend. mand. part. 1. cap. 22. n. 17. Bobad. d. cap. 18. num. 107. in fin. Farin. sup. q. 8. n. 44. Barbof. collect. cap. Si judex laicus, num. 12. de sentent. excomm. in 6. Guaz. sup. defens. 1. cap. 3. n. 9. & plures apud eundem Barb. collect. l. si qua per calumniam, c. de Episc. & cler. Verum & aliter clericatum probari per famam, indicia, præsumptiones, & argumenta, scripserunt Mascard. *concl. 302. & 304. cum seq. & Barbofa cum plurimis d. collect. cap. Si judex laicus, n. 2. Tusch. lit. C. concl. 378.**

Ibi: *Et ideo temerarium esse censeo.*

Unius testis dispositio satis non erit ad probationem clericatus in hoc de exemptione tractatu. Mascard. *concl. 303. n. 4. Mart. d. cap. 31. n. 8. & 9. Farin. q. 8. n. 43. Guaz. d. cap. 3. num. 8. & 9. Quartò etiam, quia est causa gravis præjudicii. Mart. n. 9. Avendañ. sup. tum quia impeditur publica vindicta: tum quoniam læditur Regia jurisdictione, quæ tanti*